

JESAJA

Bloeiende woestijn en geboorte van een volk

God vervangt het onvruchtbare Israël
door een nieuw, vruchtbaar volk uit Joden
en heidenen.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jesaja/bloeiende-woestijn-en-geboorte-van-een-volk

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Vruchtbaarheid als geestelijk beeld	3 min	5
2	Israël moest recht en gerechtigheid dragen	3 min	6
3	Oordeel verandert vruchtbaar land in woestijn	4 min	8
4	Gehenna en de vernietiging van Juda	6 min	10
5	Verwoeste steden en het oude Jeruzalem	4 min	13
6	Edom als mogelijke naam voor Jeruzalem	3 min	15
7	Edom, Jeruzalem en de dag van wraak	4 min	17
8	De verwoesting als onvruchtbare woestenij	3 min	20
9	Levend water als beeld van de Geest	2 min	21
10	De ziel als een bevoeide tuin	2 min	23
11	De Geest maakt de woestijn vruchtbaar	4 min	24
12	Geestelijke vrucht in plaats van landbouw	2 min	27
13	De woestijn bloeit in de messiaanse tijd	2 min	28
14	Onvruchtbaarheid en het krijgen van kinderen	3 min	29

15	Het Nieuwe Jeruzalem krijgt nieuwe kinderen	4 min	31
16	De Messias maakt de heidenvolken vruchtbaar	4 min	33
17	Sion baart op één dag een nieuw volk	4 min	36
18	God krijgt vrucht door een nieuw volk	2 min	38
	Om verder te lezen		39

1

Vruchtbaarheid als geestelijk beeld

We gaan nu verder met dit thema van onvruchtbaarheid en vruchtbaarheid. Zoals we in Jesaja hebben gezien, komen beelden uit de landbouw veel voor. Dat is niet verrassend, want alle samenlevingen, ook Israël, waren agrarische samenlevingen. Het waren geen industriële samenlevingen en ze hadden geen toeristeneconomie zoals nu, maar ze waren agrarisch. Ik moet niet zeggen ‘zoals nu’, want Israël brengt nog altijd heel veel fruit voort.

Ik zou er zelfs aan kunnen toevoegen dat onze vrienden uit de bedelingenleer er vaak op wijzen dat het moderne Israël de woestijn heeft omgevormd tot een weelderig, vruchtbaar land. Ik herinner me dat mijn dispensationalistische voorganger verwees naar een uitspraak in Jesaja die we later in deze lezing zullen bekijken:

De woestijn en de dorre plaatsen zullen vrolijk zijn, de wildernis zal zich verheugen en in bloei staan als een roos.

JESAJA 35:1

Mijn voorganger zei: ‘Besef je dat Israël tegenwoordig een derde van alle citrusvruchten op aarde produceert en exporteert? Het moeten wel de laatste dagen zijn.’ Hij dacht dat het bloeien en uitbotten van de woestijn uit Jesaja 35:1 en het vullen van de wereld met vrucht uit Jesaja 27:6 verwezen naar de laatste dagen, het natuurlijke Israël en natuurlijke vruchten.

Natuurlijk had hij zichzelf die vergissing kunnen besparen door gewoon het hele boek Jesaja te lezen en te beseffen dat vrucht een heel algemeen thema is in Jesaja, maar dat het niet over navelsinaasappels gaat. Voor zover er beelden van echte vruchten worden gebruikt, gaat het om druiven, niet om citrusvruchten. Er worden altijd druiven genoemd, of vijgen of olijven, maar citrusvruchten worden niet genoemd. Dat doet er niet toe, want de verwijzingen naar het voortbrengen van vruchten in Jesaja gaan niet

over landbouwkundige ontwikkeling in de laatste dagen. Het is beeldspraak voor geestelijke vrucht, en dat wordt meteen de eerste keer dat het ter sprake komt duidelijk gemaakt, namelijk in Jesaja 5.

Juda, Israël, wordt vergeleken met een wijngaard. God zoekt vrucht. Hij sprak over druiven, maar wat Hij kreeg, was niet wat Hij zocht. Hij kreeg wilde druiven, zure, nutteloze vruchten, en Hij kon niet begrijpen hoe dat kwam.

Wat had Ik nog meer aan Mijn wijngaard kunnen doen om de vrucht te krijgen die Ik wilde? Ik heb die niet gekregen. Daarom zal Ik de wijngaard afbreken.

JESAJA 5:4-5

Zoals Jezus het verwoordde, zal Hij de wijngaard aan anderen geven die de vruchten zullen voortbrengen.

2

Israël moest recht en gerechtigheid dragen

Jesaja vertelt ons dus meteen aan het begin dat God vrucht zoekt. Daarom heeft Hij Israël geschapen. De vrucht die Hij zoekt, bestaat natuurlijk niet uit citrusvruchten of zelfs uit letterlijke druiven, maar uit gerechtigheid en recht. Israël werd geschapen en gevormd als een volk dat een bron van gerechtigheid en recht op aarde moest zijn. God wilde dat de volken naar Israël zouden kijken en zeggen: 'Zo ziet recht eruit. Dat is wat goedheid is.'

In Deuteronomium zegt Mozes tegen Israël:

Neem ze in acht en doe ze; want dat zal uw wijsheid en uw inzicht zijn voor de ogen van de volken, die al deze verordeningen horen zullen en zullen zeggen: Werkelijk, dit grote volk is een wijs en verstandig volk! Want welk groot volk is er waar de goden zo dichtbij zijn als de HEERE, onze God, bij ons is, altijd als wij tot Hem roepen? En welk groot volk is er dat zulke rechtvaardige verordeningen en bepalingen heeft als heel deze wet, die ik u heden voorhoud?

DEUTERONOMIUM 4:6-8

Met andere woorden, God wilde dat Israël door Gods wet te volgen een toonbeeld van een rechtvaardige samenleving zou zijn en een inspiratie voor de heidenen. Hoewel het niet met zoveel woorden wordt gezegd, was het verlangen ongetwijfeld dat deze rechtvaardige samenleving zich als het ware zou uitbreiden. De heidenen zouden beginnen te zeggen: 'Dit zijn goede wetten. Wij zouden dit ook moeten doen. Wij zouden ook goede mensen moeten zijn.' Zo zou Israël op aarde de vrucht van recht en gerechtigheid gaan voortbrengen.

Dat was Gods bedoeling toen Hij Israël maakte, maar Hij zegt dat Hij niet kreeg wat Hij wilde. We zijn verwijzingen tegengekomen naar God die die wijngaard afbreekt. In een andere gelijkenis verandert het beeld: Hij geeft de wijngaard aan iemand anders om de vrucht voort te brengen. In de beeldspraak van Jezus' aanschouwelijke gelijkenis, waarin Hij de vijgenboom vervloekt, zal niemand ooit nog vrucht eten van die boom, Israël. Het is niet langer Gods wijngaard. Jezus zei:

Ik ben de ware Wijnstok en Mijn Vader is de Wijngaardenier.

JOHANNES 15:1

Het is niet langer Israël, maar Jezus. Jezus is het ware Israël. Jezus is het antitype; Israël was het type. In Christus zijn wij daarom mensen die vrucht voortbrengen.

3

Oordeel verandert vruchtbaar land in woestijn

In Jesaja staan nogal wat verwijzingen hiernaar, zoals je weet doordat je het hebt doorgelezen. Verwijzingen naar deze beeldspraak staan bijna zo dicht op elkaar als paardenbloemen in een wei. Er is land dat van ontgonnen gebied kan veranderen in een woestenij. Aan de andere kant kan een woestenij worden veranderd in ontgonnen, vruchtbaar land. Op verschillende plaatsen in Jesaja zie je het in beide richtingen gebeuren.

Er zijn nogal wat verwijzingen naar voormalige steden en ontgonnen land. Dat wil zeggen: grond waar menselijke ontwikkeling en ontginning heeft plaatsgevonden, met gebouwen, akkers, gewassen enzovoort. Dat alles keert terug tot een toestand alsof het nooit door mensenhanden is aangeraakt. Het wordt weer ongerept gebied en opnieuw een woestenij. Deze beeldspraak wordt vaak gebruikt wanneer er wordt gesproken over Gods oordeel over een bepaald volk. Het kan Assyrië zijn, Israël, Juda, de Filistijnen of iemand anders. Wanneer Gods oordeel over een volk wordt beschreven, zegt Hij soms eenvoudigweg dat het een woestenij zal worden.

We zagen bijvoorbeeld eerder, in Jesaja 10, dat het oordeel over Assyrië werd vergeleken met het afhakken van de takken van een boom, of figuurlijk met het omhakken van een bos. In Jesaja 10 zijn de hoogmoedigen de bomen die worden omgehakt. Maar het punt is dat het oordeel alles ontbladert. Letterlijk of figuurlijk, of misschien een combinatie van beide: het land dat onder Gods oordeel komt, wordt bijna alsof het er niet meer is. De sporen van gebouwen, ontginning en landbouw zijn verdwenen. Het is nu een woestenij. Het is alleen nog maar een huilende woestijn. Om te beginnen hebben we dus dat soort beeldspraak.

We zagen dat in hoofdstuk 5, vers 5 en 6, waar God over de wijngaard die Hij had verzorgd zei dat die nu weer achteruit zou gaan. Hij zou niet langer verzorgd worden. In plaats daarvan zegt Hij in vers 5 en 6:

Nu dan, Ik wil u graag bekendmaken wat Ik met Mijn wijngaard ga doen: Ik zal zijn omheining wegnemen, zodat hij verwoest zal worden; Ik zal een bres slaan in zijn muur, zodat hij vertrapt zal worden. Ik zal er een wildernis van maken. Hij zal niet gesnoeid worden of geschoffeld, maar dorens en distels zullen er opschieten. En Ik zal de wolken gebieden geen regen erop te laten neerkomen.

JESAJA 5:5-6

Dat is wat er gebeurt wanneer niemand voor een stuk grond zorgt. Het wordt weer een stuk grond waar niemand naar omkijkt. God zal hen niet langer verzorgen, zodat het er nog erger aan toe zal zijn en een woestijn zal worden.

Dit is beeldspraak. Het gaat hier niet over Israël als een letterlijke wijngaard. We hebben hier het beeld van Israël als het soort volk dat vrucht voor God had kunnen voortbrengen, zoals een wijngaard druiven kan voortbrengen. Nu zal God het verlaten en zal het nooit meer in staat zijn vrucht voor Hem voort te brengen. Het zal zijn als een wijngaard die weer wildernis is geworden, waar niemand hem verzorgt en waar het niet regent. Het verwijst waarschijnlijk niet naar een letterlijke woestijn of letterlijke regen. Natuurlijk heb je daar in het Midden-Oosten sowieso veel van. Je kunt wijzen op bepaalde perioden waarin daar droogte is geweest, net als overal, maar vooral in de woestijngebieden. Maar het gaat niet om het letterlijke verschijnsel. Het punt is dat God het niet langer verzorgt en dat zijn vruchtbaarheid daarom tot het verleden behoort, wat voor vruchtbaarheid het ook had kunnen hebben.

In hoofdstuk 10, vers 18 gaat het opnieuw over het oordeel over Assyrië. Er staat:

Hij zal ook de luister van zijn wouden en zijn vruchtbare velden vernietigen met alles wat daar leeft. En hij zal zijn als een wegwijnende zieke.

JESAJA 10:18

We hebben het motief van ziekte al eerder gezien.

En het overblijfsel van de bomen in zijn bos zal te tellen zijn, een jongen zou het aantal kunnen opschrijven.

JESAJA 10:19

De boom is vermoedelijk een aanwijzing dat het een weelderig, waterrijk gebied is. Nu is het slechts een afgebrand gebied, waar niet veel bomen meer over zijn. Zijn bos en zijn vruchtbare veld zijn vernietigd, verteerd.

4

Gehenna en de vernietiging van Juda

Trouwens, iets interessants in vers 18 is dat de Engelse vertaling die de spreker gebruikt, hier „zowel ziel als lichaam” heeft; de HSV vertaalt dit als „met alles wat daar leeft”. De Engelse uitdrukking wordt op nog één andere plaats in de Bijbel gebruikt. Jezus zei tegen de mensen van Zijn tijd, tegen Zijn discipelen eigenlijk:

En wees niet bevreesd voor hen die het lichaam doden en de ziel niet kunnen doden, maar wees veeleer bevreesd voor Hem Die zowel ziel als lichaam te gronde kan richten in de hel.

MATTHEÛS 10:28

Het staat in dezelfde volgorde. Wij zouden zeggen: „lichaam en ziel.” Het maakt niet uit in welke volgorde het staat, maar het is interessant dat Jezus dezelfde volgorde gebruikt:

Hij die zowel ziel als lichaam kan vernietigen in Gehenna.

We zijn waarschijnlijk vaak geneigd Gehenna op te vatten als een verwijzing naar de hel. Daarom denken we dat de verwijzing naar ziel en lichaam betekent dat het letterlijke lichaam en de letterlijke ziel in de letterlijke hel worden vernietigd. Aan de andere kant is Gehenna, wat letterlijk het Dal van Hinnom betekent, in het Oude Testament, in Jeremia, een beeld van de vernietiging van het volk Juda. Ezechiël, Jeremia en Jesaja spraken allemaal over de Babyloniërs die Juda veroverden en de inwoners in ballingschap wegvoerden.

Toen Jeremia over dat onderwerp sprak, zei hij dat wanneer de Babyloniërs kwamen en Jeruzalem binnenvielen, er zo veel lichamen van gedode Joden in Jeruzalem zouden zijn dat hun lichamen, hun lijken, in het Dal van Hinnom zouden worden geworpen. Jeremia zegt dat het Dal van Hinnom niet langer het Dal van Hinnom genoemd zal worden. Het zal het Dal van de Slachting genoemd worden vanwege de vele lichamen en lijken die erin worden geworpen. Met andere woorden, het Dal van Hinnom is een beeld, Gehenna is een beeld, van de vernietiging van Jeruzalem en van de benarde toestand van degenen die worden afgeslacht wanneer de Babyloniërs komen.

Jezus leefde in een tijd waarin de Romeinen op het punt stonden te komen en precies hetzelfde te doen: de Joden wegvagen en Jeruzalem vernietigen. Jezus waarschuwde Zijn toehoorders voortdurend dat ze het gevaar liepen in het Dal van Hinnom, Gehenna, geworpen te worden. Dit was misschien niet letterlijk bedoeld, maar waarschijnlijk verwees Jezus hiermee naar Jeremia. Hij zei dat Jeremia had aangekondigd dat Jeruzalem vernietigd zou worden en dat hun lijken in het Dal van Hinnom zouden liggen. Nu zou Jeruzalem opnieuw worden vernietigd, en het Dal van Hinnom was net zo hongerig naar hen als het in de tijd van Jeremia naar de afvallige Joden was.

Dat wil zeggen: het Dal van Hinnom wordt in elke Engelse vertaling weliswaar met ‘hel’ vertaald, maar is niet noodzakelijkerwijs een verwijzing naar de hel. Het kan veeleer verwijzen naar de gevolgen van het oordeel over een volk. De reden waarom ik dat zeg, is dat Jezus zei dat het beter is dat je niet tot de ontdekking komt dat je ziel en lichaam in Gehenna worden vernietigd. Is dit letterlijk of niet letterlijk? De uitdrukking komt uit Jesaja, hoofdstuk 10, vers 18. Heeft een bos een ziel en een lichaam? Er wordt gesproken over een bos en een vruchtbaar veld die worden vernietigd, zowel ziel als lichaam. Blijkbaar is ‘ziel en lichaam’ gewoon een uitdrukking die volledig, totaal betekent. ‘Wortel en tak’ is nog zo’n soortgelijke uitdrukking in het Oude Testament: vernietigd met wortel en tak, hoofd en staart, ziel en lichaam. Bomen hebben niet letterlijk een ziel. Als dit mensen waren, zou dat natuurlijk anders zijn. Maar het punt is dat het beeld dat van een bos is dat wordt vernietigd, ziel en lichaam. Dat betekent een oordeel over een volk dat volkomen verwoestend is, al wordt er niet noodzakelijkerwijs letterlijk een ziel getroffen, aangezien bomen en bossen natuurlijk geen ziel hebben.

Jezus neemt dat beeld over en zegt tegen Zijn volk:

Je zou met ziel en lichaam vernietigd en in Gehenna geworpen kunnen worden.

Het enige wat ik zeg, is dat Jezus beeldspraak gebruikt die uit het Oude Testament komt, zowel bij Zijn gebruik van Gehenna, het Dal van Hinnom, als in Zijn uitdrukking ‘ziel en lichaam’. Wat we daarmee moeten doen, is niet helemaal duidelijk. Ik heb mijn eigen ideeën. Ik zeg niet dat jij tot dezelfde conclusies moet komen als ik. Maar ik wil je dit alleen meegeven: wanneer wij Gehenna opvatten als de hel en het op grond van die uitspraak van Jezus beschouwen als een plaats waar lichaam en ziel worden vernietigd, spreekt Hij misschien niet over de hel en misschien ook niet over lichamen en zielen. Wanneer je het hebt over een bos dat wordt vernietigd, ziel en lichaam, heb je het in elk geval niet over lichamen en zielen. De taal is dus figuurlijk, ten minste in het oorspronkelijke gebruik ervan, en mogelijk ook in het gebruik ervan door Jezus.

Dat is een uitstapje dat niet helemaal relevant is voor ons onderwerp van onvruchtbaarheid en vruchtbaarheid. Maar ik kwam deze uitdrukking hier tegen en dacht dat je het misschien interessant zou vinden om te weten dat deze uitdrukking

nog op één andere plaats voorkomt, namelijk in het onderwijs van Jezus. Wat de consequenties daarvan zijn, moet je zelf maar beslissen. En wanneer je dat eenmaal hebt gedaan, vertel het dan aan niemand, tenzij je voldoende vaart hebt om een school of een radioprogramma te leiden en ermee weg kunt komen. Vertel het niet aan je voorganger. Maar trek wel je eigen conclusies. Bestudeer alsjeblieft de Bijbel en trek je eigen conclusies.

5

Verwoeste steden en het oude Jeruzalem

Jesaja, hoofdstuk 14, vers 17, zegt het volgende. Dit beschrijft in feite de koning van Babylon, die nu in Sheol is. Figuurlijk zeggen alle koningen die vóór hem naar Sheol zijn gegaan:

die van de wereld een woestijn maakte, haar steden met de grond gelijkmaakte, zijn gevangenen niet losliet om naar huis te gaan?

JESAJA 14:17

De veroveringen van Babylon worden beschreven als het verwoesten van de steden van de overwonnen volken en het veranderen van de wereld in een woestenij. Het is het beeld van een land dat wordt schoongeveegd van elk spoor dat er ooit mensen zijn geweest. Zo wordt het een desolate woestenij van jakhalzen, struisvogels en andere dieren die bij de woestenij horen. Sommige daarvan worden, zoals in hoofdstuk 34, bij name genoemd.

In hoofdstuk 27, vers 10, stond:

Want de versterkte stad zal een eenzame plek zijn en de woningen leeg en verlaten als de woestijn. Daar zullen kalveren grazen, en daar zullen ze neerliggen en haar takken kaal eten.

JESAJA 27:10

Het klinkt als de beeldspraak die Jezus gebruikt wanneer Hij spreekt over de ranken die niet in Hem blijven. Ze worden bijeengehaald en verbrand. Maar de versterkte stad is in dit geval volgens mij Jeruzalem in het jaar 70 na Christus. Mijn overtuiging is gebaseerd op de context. Ik geloof dat de hoofdstukken 24, 25, 26 en 27 de overgang van het oude Jeruzalem naar het nieuwe bespreken. Hoofdstuk 24 is dat hoofdstuk over verwoesting dat zo opmerkelijk is in zijn apocalyptische beeldspraak, dat de meeste geleerden denken dat het over het einde van de wereld gaat. Het volgende hoofdstuk beschrijft echter het Messiaanse tijdperk. Die beschrijving loopt door in de hoofdstukken 25, 26 en 27, en dat is, zoals we in Jesaja hebben gezien, het huidige tijdperk. Daarom wordt de stad die verwoest wordt, vervangen door een goede stad. Het oude Jeruzalem wordt vervangen door het nieuwe.

Kijk bijvoorbeeld eens naar hoofdstuk 26, dat het Messiaanse tijdperk beschrijft. Vers 1 zegt:

Op die dag zal dit lied gezongen worden in het land Juda:
Wij hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren
en vestingwallen.

JESAJA 26:1

De sterke stad is natuurlijk de gemeente, het Nieuwe Jeruzalem. Maar in dat verband staat in hoofdstuk 27, vers 10:

Toch zal de versterkte stad er verlaten bij liggen.

Dat is volgens mij een verwijzing naar het oude Jeruzalem, dat in handen van de Romeinen viel. Dat denk ik in ieder geval. Er wordt gezegd dat het als een woestenij wordt achtergelaten. Ooit was het een stad, een bloeiende stad. Nu is het gewoon als een woestijn. Daar groeit niets. Uit die streek komt beslist geen vrucht voort.

In hoofdstuk 32, vers 12 tot en met 14, staat:

Men zal rouw bedrijven om de borsten, om de begerenswaardige akkers, om de vruchtbare wijnstokken. Op het land van mijn volk zullen dorens en distels opkomen, ja, op alle vreugdehuizen in de uitgelaten stad. Want het paleis zal verlaten zijn, het stadsrumoer zal ophouden; Ofel en wachttorens zullen tot in eeuwigheid als grotten zijn, een vreugde voor wilde ezels, een weide voor kudden.

JESAJA 32:12-14

Die zijn nu natuurlijk verdwenen. Daarom treuren ze.

Daarmee worden holen of verblijfplaatsen bedoeld van wilde dieren die in de wildernis leven.

6

Edom als mogelijke naam voor Jeruzalem

De volgende uitspraak is heel belangrijk, maar die bewaren we nog even. Laten we naar hoofdstuk 34 gaan. Dit is voor mij een moeilijk hoofdstuk, omdat hoofdstuk 35 er zonder onderbreking op volgt. Hoofdstukken 34 en 35 vormen als het ware één doorlopende profetie; de hoofdstukindeling is volkomen kunstmatig. En toch gaat het gedeelte in hoofdstuk 35 over de messiaanse tijd. Overigens wordt hoofdstuk 35 in het Nieuwe Testament een aantal keren aangehaald als iets wat op de huidige tijd van toepassing is. Dat roept vragen op over waar hoofdstuk 34 over gaat.

Hoofdstuk 34 lijkt over een oordeel te gaan dat over Edom komt. Welnu, dat is inderdaad vóór de messiaanse tijd gebeurd. De Edomieten zijn vernietigd. De Nabateeërs zijn, meen ik, ergens in de tweede eeuw voor Christus hun land binnengevallen. De val van Edom zou dus inderdaad kunnen zijn wat hier bedoeld wordt. Maar we lezen over dit oordeel over Edom. Ik wil alleen zeggen dat mijn intuïtie mij doet denken dat het in werkelijkheid over de val van Jeruzalem gaat. Want

ook hier heb je deze overgang van de vernietiging van het oude naar de nieuwe orde, waarbij de nieuwe orde in hoofdstuk 35 wordt voorgesteld. Je verwacht min of meer dat in hoofdstuk 34 die oude orde verdwijnt, maar er wordt gezegd dat het om Edom gaat.

Ik heb hierover geen beslissing kunnen nemen. Gaat dit over de letterlijke vernietiging van Edom, of is het figuurlijk? In Jesaja hoofdstuk 1 wordt Jeruzalem Sodom genoemd. Hij zegt:

Hoor het woord van de HEERE, leiders van Sodom! Neem de wet van onze God ter ore, volk van Gomorra!

JESAJA 1:10

Hij spreekt tot Zijn eigen volk in Jeruzalem, tot de leiders. Hij noemt hen de heersers van Sodom. En natuurlijk staat er in Openbaring 11:8 dat de stad waar onze Heere gekruisigd is, Jeruzalem, in geestelijke zin Sodom en Egypte wordt genoemd, en misschien in Openbaring ook Babylon. Mogelijk.

Met andere woorden, de profeten nemen de taal of de namen van goddeloze heidense volken over. Jeruzalem is niet beter geworden dan zij en is net zo afgodisch en verdorven geworden. Om Israël als het ware te beledigen en duidelijk te maken hoe diep het gevallen is, noemen de profeten de Israëlieten:

En hun dode lichamen zullen liggen op de straat van de grote stad, die in geestelijke zin genoemd wordt Sodom en Egypte, waar ook onze Heere werd gekruisigd.

OPENBARING 11:8

Het is moeilijk te weten of Edom hier eigenlijk alleen maar een codenaam voor Jeruzalem is. Ik kan het niet met zekerheid zeggen, maar laat me je nog een reden geven waarom dat mogelijk zo zou kunnen zijn.

7

Edom, Jeruzalem en de dag van wraak

Wanneer je naar Jesaja hoofdstuk 63 gaat, staat er:

Wie is Deze Die uit Edom komt, in helrode kleding uit Bozra, Die luisterrijk is in Zijn gewaad, Die voorttrekt in Zijn grote kracht? Ik ben het, Die spreek in gerechtigheid, Die machtig ben om te verlossen.

JESAJA 63:1

Bozra was een Edomitische stad. Degene Die komt, lijkt Jezus te zijn, of in elk geval God. En Hij zegt in vers 3:

Ik heb de pers alleen getreden; er was niemand uit de volken met Mij. Ik heb hen vertreden in Mijn toorn, hen vertrapt in Mijn grimmigheid. Hun bloed is op Mijn kleding gespat, heel Mijn gewaad heb Ik besmet.

JESAJA 63:3

enzovoort. Maar vers 4 zegt:

Want de dag van de wraak was in Mijn hart, het jaar van Mijn verlossen was gekomen.

JESAJA 63:4

De dag van wraak, een uitdrukking die drie keer in het boek Jesaja wordt gebruikt, is ook een uitdrukking die Jezus gebruikte, zoals we in Lukas 21 zagen. Hoewel Jezus het over „dagen van wraak” heeft in plaats van „de dag van wraak”, zei Hij, toen Hij in Lukas 21 de vernietiging van Jeruzalem voorspelde, in vers 22:

Want dit zijn dagen van wraak, opdat al wat geschreven staat, vervuld wordt.

LUKAS 21:22

De vernietiging van Jeruzalem wordt door Jezus dus beschreven als de dagen van wraak.

Een van de plaatsen waar de dag van wraak in Jesaja wordt genoemd, is hier, in verband met Jezus Die uit de streek van Edom komt. Maar Hij komt met bloed bekleet tevoorschijn, alsof Hij zojuist uit een bloedige situatie is gekomen waarin Hij schade heeft aangericht, vermoedelijk in Edom. Maar gaat de dag van wraak over Edom, of gaat die over Jeruzalem? In het Nieuwe Testament brengt Jezus die dag met Jeruzalem in verband.

Ook in Jesaja 61 lijkt Jeruzalem datgene te zijn waarop de dag van wraak betrekking heeft. Want daar, in Jesaja 61, staat:

De Geest van de Heere HEERE is op Mij, omdat de HEERE Mij gezalfd heeft om een blijde boodschap te brengen aan de zachtmoedigen. Hij heeft Mij gezonden om te verbinden de gebrokenen van hart, om voor de gevangenen vrijlating uit te roepen en voor wie gebonden zaten, opening van de gevangenis;

JESAJA 61:1

enzovoort. Jezus zei dat dit in Zijn eigen prediking vervuld werd. En Hij zegt in vers 2:

om uit te roepen het jaar van het welbehagen van de HEERE
en de dag van de wraak van onze God; om alle treurenden
te troosten;

JESAJA 61:2

Dat is natuurlijk de messiaanse tijd.

Opnieuw de messiaanse tijd. Jezus kwam om twee dingen te verkondigen: behoud voor het overblijfsel en wraak voor de afvalligen. Johannes de Doper deed hetzelfde. Jezus verkondigde behoud en oordeel. Welk oordeel? Het oordeel over het afvallige Jeruzalem, over:

deze generatie, zoals Hij het zo vaak uitdrukte. Dat wil zeggen, de dag van wraak in deze passage lijkt Gods wraak op het afvallige Jeruzalem te zijn.

Maar twee hoofdstukken later wordt de dag van wraak opnieuw genoemd, en het bloedvergieten lijkt in Edom te hebben plaatsgevonden. Ook hierover laat ik je je eigen conclusies trekken. Ik worstel hiermee. Ik worstel al enkele jaren met juist deze gegevens en ik ben er nog niet werkelijk uit. Edom zou een codenaam voor Jeruzalem kunnen zijn, zoals Sodom dat is in Jesaja hoofdstuk 1 en in Openbaring, en zoals Egypte dat is. En volgens mij is Babylon dat in Openbaring ook.

8

De verwoesting als onvruchtbare woestenij

Met andere woorden, veel van deze heidense volken leveren bijnamen voor Jeruzalem op zodra Jeruzalem zo goddeloos is geworden dat God het als een heidens volk moet behandelen. Of dat werkelijk zo is, weet ik niet. Ik weet niet of Jesaja 34 echt over Edom spreekt, wat heel goed mogelijk is, of over Jeruzalem onder de codenaam Edom. Maar zo wordt de verwoesting ervan beschreven in Jesaja 34, vers 13 tot en met 17:

In zijn paleizen zullen dorens opschieten, netels en distels in zijn vestingen. Het zal een woonplaats voor jakhalzen zijn, een rustplaats voor struisvogels. Wilde woestijndieren zullen daar hyena's tegenkomen, de bok zal naar zijn metgezel roepen; ja, daar zal het nachtelijk ongedierte tot rust komen en voor zichzelf een rustplaats vinden. Daar zal de pijlslang nestelen, eieren leggen, uitbroeden en haar jongen koesteren in haar schaduw; ja, daar verzamelen zich de wouwen, de ene bij de andere. Zoek het na in het boek van de HEERE en lees: niet één van hen zal er ontbreken, zij zullen elkaar niet missen, want Mijn mond heeft het zelf geboden en Zijn Geest Zelf zal hen bijeenbrengen. Want Hij, Hij heeft voor hen het lot geworpen, Zijn hand heeft hun het land toebedeeld met het meetlint. Tot in eeuwigheid zullen zij het bezitten, van generatie op generatie zullen zij er wonen.

JESAJA 34:13-17

Deze verwoesting, of het nu om Edom of om Jeruzalem gaat, leidt dus net als de andere passages die we hebben bekeken tot een woestijn. Wat ooit bebouwd en opgebouwd was, wordt nu niet meer bebouwd en er wordt niet meer voor gezorgd. Het is leeg en onvruchtbaar, een onvruchtbare woestijn. In hoofdstuk 64, vers 10, staat:

Uw heilige steden zijn een woestijn geworden. Sion is een woestijn geworden, Jeruzalem een woestijn.

JESAJA 64:10

In dit specifieke geval gaat het naar mijn mening duidelijk over de verwoesting van Jeruzalem. Lees de rest van het vers maar:

Uw heilige steden zijn een woestijn. Sion is een woestijn, Jeruzalem ligt in puin. Onze heilige en prachtige tempel, waar onze voorouders U prezen, is door vuur verwoest. Alles wat ons dierbaar was, is met de grond gelijk gemaakt.

De verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70 wordt dus beschreven als iets waardoor het in een woestijn veranderde. Daar zit een zekere letterlijkheid in, want elke stad in het Midden-Oosten die wordt verwoest en niet wordt onderhouden, zal weer in zand veranderen. Die zal weer woestijn worden. Dit is ongetwijfeld letterlijk, maar de betekenis en strekking ervan liggen niet in de eerste plaats in die letterlijke betekenis. Dit land was ooit zo vruchtbaar, of had daar op zijn minst alle mogelijkheden toe. Dit land was als een wijngaard die God had bewerkt en alle gelegenheid had gegeven om vrucht voort te brengen. Nu is het even onvruchtbaar als een woestijn. Het is niets. De letterlijke woestijn daar dient eenvoudigweg als een gelijkenis, analogie of metafoor voor het onvruchtbare woestijngebied dat voor God geen enkele vrucht voortbrengt.

9

Levend water als beeld van de Geest

Juist in dit soort passages spreekt God over het uitgieten van water in de woestijn, een veelvoorkomend thema. In dit geval gaat het met de woestijn de andere kant op. Die begint te bloeien en uit te botten, wordt een bos of wordt vruchtbaar. Het water dat wordt uitgegoten is de Geest, wat betekent dat deze overgang over het Messiaanse

tijdperk gaat. Volgens Johannes 7:39 was de Geest tijdens het leven van Jezus nog niet gegeven, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was. Maar het tijdperk van de Heilige Geest en het uitgieten van de Geest begon met Pinksteren. Het uitgieten van deze rivieren in de woestijn is dus het uitgieten van de Geest met Pinksteren en daarna.

Jezus Zelf zei in Johannes 7:37-38:

En op de laatste, de grote dag van het feest, stond Jezus daar en riep: Als iemand dorst heeft, laat hij tot Mij komen en drinken. Wie in Mij gelooft, zoals de Schrift zegt: Stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien.

JOHANNES 7:37-38

Johannes legt vervolgens in vers 39 uit:

En dit zei Hij over de Geest, Die zij die in Hem geloven, ontvangen zouden; want de Heilige Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was.

JOHANNES 7:39

Het idee dat de Heilige Geest is als een rivier die wordt uitgegoten en leven brengt in een levenloos gebied, is een veelvoorkomend thema in Jesaja. Soms, hoewel niet altijd, wordt ons verteld dat het de Geest is Die wordt uitgegoten. Op andere plaatsen wordt alleen het beeld van water gebruikt. Als je bij Jesaja 32:2 ook vers 1 leest, besef je dat dit een Messiaanse profetie is over Jezus, de Koning. Er staat:

Die Man zal zijn als een beschutting tegen de wind, een schuilplaats tegen de vloed, als waterbeken in een dorre streek, als de schaduw van een zware rots in een dorstig land.

JESAJA 32:2

Met die Man wordt Jezus bedoeld. Rivieren van water zijn zeer welkom op een droge plaats, net zoals schaduw zeer welkom is in een hete woestijn. Hij zegt dat Jezus de mensheid, Zijn volk, op al deze manieren zal dienen: als een rots waar je in een storm je toevlucht kunt zoeken, en als rivieren in een woestijn voor dorstige zielen.

10

De ziel als een bevloeiende tuin

Er staat een bekende passage in Jeremia 31:12:

Zij zullen komen en juichen op de hoogte van Sion, zij zullen toestromen naar het goede van de HEERE: naar het koren, naar de nieuwe wijn en naar de olie, naar de lammeren en runderen. Hun ziel zal zijn als een bevloeiende hof, zij zullen voortaan niet meer treurig zijn.

JEREMIA 31:12

en dan worden er nog enkele andere producten opgesomd. Er staat:

En hun zielen zullen zijn als een goed bevloeiende tuin, en ze zullen helemaal geen verdriet meer hebben.

Jeremia 31:12 spreekt erover dat hun zielen in het Messiaanse tijdperk als een bevloeiende tuin zullen zijn.

Het is duidelijk dat dit idee dat de woestijn vruchtbaar wordt, over een toestand van de ziel gaat. Het gaat over geestelijke dingen. Het moet niet worden aangezien voor een fysieke verandering van het landschap, wat helaas vaak wel gebeurt. Toen Israël in 1948 naar hun land terugkeerde, was een groot deel ervan een onvruchtbare woestijn. Ze bewerkten het, bevloedden het en maakten er een weelderig land van. In zeer reële zin heeft Israël de woestijn fysiek in een vruchtbaar veld veranderd. Dat brengt uitleggers van Bijbelse profetie in de verleiding om te zeggen dat dit wel moet zijn waar hier over gesproken wordt.

Maar wanneer je ziet hoe dit motief door het hele boek Jesaja heen wordt gebruikt, gaat het niet over fysieke woestijnen en fysieke vruchten. Het gaat over geestelijke verandering. Hun ziel moet als een bevloede tuin worden: vruchtbare geesten.

11

De Geest maakt de woestijn vruchtbaar

In hoofdstuk 32 zien we dat Jezus in vers 2 wordt vergeleken met een rivier in een dorre streek. Voordat we in hetzelfde hoofdstuk naar vers 15 en 16 gaan, lezen we in vers 12 tot en met 14 hoe alles verlaten zal worden. Vers 14 zegt:

Want het paleis zal verlaten zijn, het stadsrumoer zal ophouden;
Ofel en wachttorens zullen tot in eeuwigheid als grotten zijn, een
vreugde voor wilde ezels, een weide voor kudde.

JESAJA 32:14

Maar vers 15 zegt:

Totdat de Geest uit de hoogte over ons wordt uitgegoten. Dan zal
de woestijn tot een vruchtbaar veld worden en het vruchtbare
veld zal als een woud beschouwd worden.

JESAJA 32:15

Dat is Pinksteren.

Dat is geestelijk. De geestelijk onvruchtbare ziel, de geestelijk onvruchtbare wereld, zal een plaats worden waar Gods vrucht inderdaad wordt voortgebracht, zoals Hij altijd heeft gewild dat dit zou gebeuren. Maar het gaat om geestelijke vrucht. En het vruchtbare veld wordt als een woud beschouwd. De woestijn wordt een vruchtbaar veld dat van daaruit blijft groeien, totdat het als een woud is, als een oerwoud. Zo waterrijk, vruchtbaar en weelderig is het. Dat is althans het beeld.

Hoofdstuk 35 volgt op hoofdstuk 34. We hebben gezien dat hoofdstuk 34 óf over Edom óf over Jeruzalem spreekt. Maar in vers 13 tot en met 15 wordt gesproken over hoe alles een woestijn wordt. Maar in hoofdstuk 35, dat er zonder onderbreking op volgt, staat in vers 6:

Dan zal de kreupele springen als een hert, de tong van de stomme zal juichen. Want in de woestijn zullen wateren zich een weg banen en beken in de wildernis.

JESAJA 35:6

Het eerste deel van dat vers haalde Jezus aan als iets wat tijdens Zijn eigen bediening plaatsvond. Dat is de boodschap die Hij meegaf aan de boodschappers van Johannes de Doper:

En Jezus antwoordde en zei tegen hen: Ga heen en bericht Johannes wat u hoort en ziet: blinden worden ziende en kreupelen kunnen lopen; melaatsen worden gereinigd en doven kunnen horen; doden worden opgewekt en aan armen wordt het Evangelie verkondigd;

MATTHEÛS 11:4-5

Hij zinspeelde op Jesaja 35, vers 5 en 6. Hij noemde het gedeelte over het water niet, maar dat maakt deel uit van het hele beeld, de messiaanse tijd. Het zijn rivieren in de woestijn. Het is geestelijk. Het is de Heilige Geest Die wordt uitgestort in wat anders een geestelijk onvruchtbare omgeving zou zijn.

In hoofdstuk 41, vers 18, staat:

Ik zal op kale hoogten rivieren doen ontspringen, midden in valleien bronnen. Ik zal de woestijn maken tot een waterpoel, het dorre land tot waterbronnen.

JESAJA 41:18

Dan zegt Hij:

Ik zal in de woestijn de ceder zetten, de acacia, de mirt en de olie houdende boom. Ik zal in de wildernis de cipres plaatsen, samen met plataan en dennenboom,

JESAJA 41:19

enzovoort. Met andere woorden, de woestijn wordt een woud. Ook dat wijst op een overvloed aan water en eveneens op de mogelijkheid om weer vruchtbaar te zijn.

In hoofdstuk 43, vers 19 en 20:

Zie, Ik maak iets nieuws. Nu zal het ontkiemen. Zult u dat niet weten? Ja, Ik zal een weg aanleggen in de woestijn, rivieren in de wildernis.

JESAJA 43:19

Je herinnert je misschien dat we naar vers 18 en zelfs naar vers 17 hebben gekeken. Daar wordt gesproken over de uittocht, de eerste uittocht, de oude uittocht. Dan zegt Hij in vers 18:

Denk niet aan de dingen van vroeger, let niet op de dingen van het verleden.

JESAJA 43:18

Met andere woorden, de oude uittocht zal niet meer datgene zijn wat jullie tijdens jullie Pascha herdenken. Er zal een nieuwe uittocht komen die jullie zullen herdenken.

Dat is het nieuwe verbond.

Hier hebben we dus het motief van de hoofdweg en ook het motief van de rivier.

12

Geestelijke vrucht in plaats van landbouw

Er zijn in Jesaja nog enkele verwijzingen naar de woestijn die weelderig en vruchtbaar wordt. Jesaja 27 is een messiaanse passage. Vers 6 zegt:

In de dagen die komen, zal Jakob wortel schieten, Israël zal bloeien en groeien en zij zullen het wereldoppervlak met vruchten vervullen.

JESAJA 27:6

Mensen schieten wortel zoals bomen dat doen.

Dit is precies het vers dat ik vroeger hoorde aanhalen als een vers dat in het huidige Israël in vervulling gaat, doordat Israël een derde van de citrusvruchten ter wereld produceert. Maar het gaat erover dat een mens wortel schiet als een plant. Jakob — ofwel: zij die komen, het overblijfsel dat tot God komt — zal wortel schieten. Daarom zullen zij vrucht voortbrengen zoals planten dat doen. Het gaat er niet over dat ze boerderijen beginnen en boomgaarden aanleggen en zo vruchten voortbrengen. Het gaat om geestelijke vrucht van geestelijke planten: mensen.

Hoofdstuk 29, vers 17:

Duurt het niet nog maar een ogenblik voordat de Libanon zal veranderen in een vruchtbaar veld en het vruchtbare veld als een woud beschouwd zal worden?

JESAJA 29:17

Ook hier is het idee dat de woestijn begint als een vruchtbaar veld en vervolgens uitgroeit tot een oerwoud. De indruk is dat er nu heel veel water is waar eerst helemaal geen water was. Wat is het water? De Geest.

Totdat de Geest uit de hoogte over ons wordt uitgegoten. Dan zal de woestijn tot een vruchtbaar veld worden en het vruchtbare veld zal als een woud beschouwd worden.

JESAJA 32:15

en de woestijn, de wildernis, wordt een vruchtbaar veld. Dat is hoofdstuk 32, vers 15.

13

De woestijn bloeit in de messiaanse tijd

Hoofdstuk 35 gaat, opnieuw, over die overgang van hoofdstuk 34 naar 35: van de vernietiging van Edom of Jeruzalem, het een of het ander, naar de messiaanse tijd. Vers 1 zegt:

De woestijn en de dorre plaatsen zullen vrolijk zijn, de wildernis zal zich verheugen en in bloei staan als een roos.

JESAJA 35:1

Niet alleen vrucht, maar ook schoonheid. Een woestijn wordt een rozentuin.

Hoofdstuk 41, vers 19:

Ik zal in de woestijn de ceder zetten, de acacia, de mirt en de olie houdende boom. Ik zal in de wildernis de cipres plaatsen, samen met plataan en dennenboom,

JESAJA 41:19

Opnieuw is het hetzelfde beeld. Zulke bomen zouden normaal gesproken niet in de woestijn groeien. Daar heb je meer water voor nodig.

Hoofdstuk 51, vers 3:

Want de HEERE zal Sion troosten, Hij zal al haar puinhopen troosten. Hij zal haar woestijn maken als Eden, haar wildernis als de hof van de HEERE. Vreugde en blijdschap zal daarin gevonden worden, dank zeggende en luid psalmgezang.

JESAJA 51:3

Je ziet hoe vaak Jesaja naar zoiets verwijst. De wildernis is een woestijn onder het oordeel van God. Israël is een wildernis geworden, omdat het een wijngaard was die geen vrucht voortbracht, en daarom maakte Hij er een wildernis van. Maar wanneer de messiaanse tijd aanbreekt, wordt de Geest uitgestort als water in de wildernis. En wat brengt de Heilige Geest voort? De vrucht van de Geest. Het beeld is dus dat de woestijn nu plotseling vruchtbaar wordt. Het droge land — degenen onder ons die vroeger geen vrucht droegen — wordt vruchtbaar. Dat zien we ook wanneer we overgaan van het beeld van landbouwvruchten naar het beeld van de moederschoot, de vrucht van de schoot. Dat is, naast beelden uit de landbouw, een terugkerend thema in Jesaja.

14

Onvruchtbaarheid en het krijgen van kinderen

God zoekt vrucht. Zoals een man die met een vrouw trouwt kinderen verlangt, zo verwacht hij een vruchtbare schoot. Als zij geen vrucht draagt, wordt zij onvruchtbaar genoemd, net zoals land onvruchtbaar wordt genoemd als je er geen gewassen op kunt verbouwen. Onvruchtbaarheid is het tegenovergestelde van vruchtbaarheid.

Onvruchtbaarheid is een beeld van eenvoudigweg niets waard zijn, want God zoekt vrucht. Als je geen vrucht kunt voortbrengen, ben je niets waard. Je bent als dorens en distels. Een onvruchtbare vrouw was natuurlijk een schande voor haar man, of in elk geval voor haarzelf.

Het beeld van God Die door Israël, of door Gods volk, kinderen voortbrengt, komt vrij vaak voor in Jesaja. In Jesaja 46 spreekt God erover dat Hij Degene was Die Israël vanaf het begin heeft voortgebracht. Hij gebruikte het beeld dat Hijzelf de Vader van het volk was. Jesaja 46:3:

Luister naar Mij, huis van Jakob, en heel het overblijfsel van het huis van Israël, u, die door Mij gedragen bent vanaf de moeder schoot, gedragen vanaf de baarmoeder.

JESAJA 46:3

Dit zegt niet noodzakelijkerwijs dat Hij hen gebaard heeft, maar op andere plaatsen zegt Hij dat wel. Hier is Hij vanaf hun vroegste jeugd, vanaf het moment dat ze geboren werden, hun Ouder geweest, Degene Die hen droeg.

In hoofdstuk 49, vers 15, spreekt Hij over Zichzelf als de moeder. We weten natuurlijk dat Jezus bij voorkeur het beeld gebruikte dat God de Vader was. God wordt nooit de moeder genoemd, maar hier wordt Hij in de beeldspraak met een moeder vergeleken. Hij zegt in vers 15 van Jesaja 49:

Kan een vrouw haar zuigeling vergeten, zich niet ontfermen over het kind van haar schoot? Zelfs al zouden die het vergeten, Ik zal u niet vergeten.

JESAJA 49:15

daarmee bedoelt Hij Israël, Gods volk.

We zouden nog wat verder kunnen lezen.

Kijk omhoog, kijk om u heen en zie: ze komen allemaal bij elkaar en komen naar u toe. Zo waar Ik leef, zegt de Heer, u zult hen allemaal dragen als sieraden en hen om u heen binden zoals een bruid dat doet. Want uw verwoeste en verlaten plaatsen en het land dat vernietigd is, zullen al snel te klein zijn voor de inwoners, en degenen die u verslonden hebben, zullen ver weg zijn. De kinderen die u krijgt nadat u de anderen bent kwijtgeraakt, zullen opnieuw tegen u zeggen: deze plek is te klein voor mij; geef

me een plek waar ik kan wonen. Dan zult u bij uzelf zeggen: wie heeft deze kinderen voor mij verwekt? Ik ben mijn kinderen kwijtgeraakt en ben verlaten, gevangengenomen en voortdurend op drift; wie heeft hen dan grootgebracht? Ik bleef daar helemaal alleen achter, maar waar waren zij dan?

En Hij geeft antwoord.

15

Het Nieuwe Jeruzalem krijgt nieuwe kinderen

Israël wordt met een vrouw vergeleken, in dit geval een vrouw die haar kinderen heeft verloren doordat ze in gevangenschap zijn weggevoerd. In eerste instantie zou dat in dit gedeelte van Jesaja een verwijzing zijn naar de Babylonische ballingschap. Maar dat is een beeld dat leidt tot een beeld van behoud in de Messias. Het idee hier is dat Jeruzalem als het ware veel kinderen had: Joden. De meesten van hen zijn verloren gegaan en zijn dat nog steeds. Zoals in Galaten 4 staat:

Want deze Hagar is de berg Sinäï in Arabië, en komt overeen met het huidige Jeruzalem, dat met haar kinderen in slavernij is.

GALATEN 4:25

Jeruzalem bevond zich in Babylon in letterlijke slavernij. Paulus zei dat Jeruzalem geestelijk gesproken vandaag de dag met haar kinderen in slavernij verkeert, als slaaf van de wet en daardoor van de zonde. Paulus ziet dit beeld van de slavernij van het volk van Jeruzalem als iets wat op het heden van toepassing is.

Het punt is dat Jeruzalem ooit in zekere zin kinderen voor God had, de Joden, maar dat ze die verloren heeft. Jeruzalem heeft haar kinderen verloren, maar nu komen er meer, veel meer dan voorheen. Ze herkent hen zelfs niet:

En u zult zeggen in uw hart: Wie heeft deze kinderen voor mij voortgebracht, aangezien ik van kinderen beroofd en eenzaam was, verbannen en verdreven? Deze kinderen — wie heeft ze grootgebracht? Zie, ik was alleen overgebleven. Deze kinderen — waar waren die?

JESAJA 49:21

Het zijn de heidenen die het Nieuwe Jeruzalem binnengaan.

Jeruzalem verandert hierin van het oude Israël in het nieuwe Israël, van het oude Jeruzalem in het Nieuwe Jeruzalem. Het oude Jeruzalem verloor haar kinderen. Het Nieuwe Jeruzalem krijgt zoveel kinderen dat er in het land Israël geen plaats voor hen is. Het gaat hier niet om iets geografisch. Je zou hen niet allemaal in Israël kunnen onderbrengen, want de heidenen komen binnen. Dat is wat er wordt geantwoord wanneer ze zeggen:

Waar waren ze? Waar waren deze kinderen? Ik herken deze kinderen niet. Nu zijn het mijn kinderen.

Vers 22:

Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal Mijn hand opheffen naar de heidenvolken, naar de volken zal Ik Mijn banier omhoogsteken. Dan zullen zij uw zonen brengen in de armen, en uw dochters zullen gedragen worden op de schouder.

JESAJA 49:22

De heidenen. Eerder zagen we in hoofdstuk 11, vers 10, dat God een banier of een vaandel zou oprichten waar de heidenen naartoe zouden komen en zich omheen zouden verzamelen. Hij brengt de heidenen binnen.

Wat Hij zegt, is dat je je afvraagt waar al deze kinderen vandaan komen. Ze komen uit de volken. Dit is de toestroom van de heidenen naar het Messiaanse Koninkrijk. Maar let erop dat hier het beeld van kinderen krijgen wordt gebruikt. In dit geval gaat het niet om een stad die nooit kinderen heeft gehad. Het gaat om een stad die haar kinderen heeft verloren. Maar het idee blijft dat deze stad nu veel kinderen krijgt, dat er door haar toedoen veel vrucht voortkomt. God is als een vader voor Israël. En hoewel een letterlijke moeder haar kind misschien in de steek laat, zal God hen niet in de steek laten. Toch zal Hij door haar veel kinderen voor Zichzelf voortbrengen. Niet de kinderen aan wie Israël dacht, de Joden, maar een veel grotere familie, waar ook heidenen bij horen. Dat is het beeld dat in deze passage naar voren komt.

16

De Messias maakt de heidenvolken vruchtbaar

Nu staat er in hoofdstuk 53, waarvan we weten dat het een belangrijk hoofdstuk over Jezus is, in vers 11:

Om de moeitevolle inspanning van Zijn ziel zal Hij het zien, Hij zal verzadigd worden. Door de kennis van Hem zal de Rechtvaardige, Mijn Knecht, velen rechtvaardig maken, want Hij zal hun ongerechtigheden dragen. Daarom zal Ik Hem veel toedelen, en machtigen zal Hij verdelen als buit, omdat Hij Zijn ziel heeft uitgestort in de dood, onder de overtreders is geteld, omdat Hij de zonden van velen gedragen heeft en voor de overtreders gebeden heeft.

JESAJA 53:11-12

Hier staat dat als gevolg van het lijden van Jezus veel mensen gerechtvaardigd zullen worden. Het gaat verder in het volgende hoofdstuk — de hoofdstukindeling is kunstmatig — en zegt:

Zing vrolijk, onvruchtbare, u die niet gebaard hebt, breek uit in gejuich en jubel het uit, u die geen weeën gekend hebt, want de kinderen van de eenzame zijn talrijker dan de kinderen van de getrouwde, zegt de HEERE.

JESAJA 54:1

Dat zijn de heidense volken.

God had de heidenen nooit eerder gebruikt om kinderen voor Zichzelf voort te brengen. Alleen Israël was vóór die tijd uitverkoren. Israël was de getrouwde vrouw. De heidense volken waren daarvoor een onvruchtbare, vruchteloze, ongetrouwde vrouw. Maar nu is het tijd om te zingen, heidenen. Jullie krijgen kinderen — heel veel kinderen. Er staat:

Want de verlaten vrouw heeft meer kinderen dan de getrouwde vrouw, zegt de Heer.

Nu gaat hij hier opnieuw over de heidenen spreken, zoals hij dat ook deed in hoofdstuk 49, waar we naar kijken. Hij zegt in vers 2:

Vergroot de plaats voor uw tent, laat men uw tentkleden wijd uitspannen, wees niet terughoudend, verleng uw touwen, sla uw pinnen vast.

JESAJA 54:2

Je moet je huis met een paar kamers uitbreiden. Met andere woorden, je zult een groter gezin krijgen dan je ooit had verwacht.

Want u zult zich rechts en links uitbreiden, uw nageslacht zal de heidenvolken in bezit nemen en de verlaten steden bevolken.

JESAJA 54:3

Dus ook hier sterft de Messias in hoofdstuk 53, staat Hij op en wordt Hij verhoogd. Hij is tevreden met wat Hij als gevolg van Zijn barensnood ziet, omdat Hij ziet dat velen gerechtvaardigd worden. Wie zijn die velen? Heidenen. Deze onvruchtbare volken die nooit met God getrouwd zijn geweest, nooit kinderen voor God hebben voortgebracht en nooit vrucht hebben gedragen, zullen vruchtbaar worden en zich vermenigvuldigen. Ze zullen voor God meer kinderen voortbrengen dan Zijn vrouw, Israël, heeft voortgebracht. Dat staat er in vers 1.

Vervolgens richt dit beeld zich als het ware tot het Nieuwe Jeruzalem. Je denkt dat je genoeg ruimte nodig hebt voor je kinderen, de Joden. Welnu, je kinderen zullen nu de heidenen zijn, dus je kunt maar beter een grotere tent nemen. Je moet een veel grotere tent maken, want je huis is te klein voor je gezin. Het is zoals er in hoofdstuk 49 stond. De kinderen komen en zeggen:

Ook zullen de kinderen, van wie u beroofd was, in uw oren zeggen: Deze plaats is te nauw voor mij. Maak plaats voor mij, laat mij hier wonen!

JESAJA 49:20

Waar kwamen deze kinderen vandaan? God brengt de heidenen binnen. Het land Israël zal het Koninkrijk van God niet langer kunnen bevatten. Het is te nauw, een te beperkte visie. Daarvoor zal de hele wereld gebruikt moeten worden. „Maak uw tent groter”, zegt Hij. Dit verwijst dus naar de geboorte van de gemeente en gebruikt het beeld van zo’n geboorte.

17

Sion baart op één dag een nieuw volk

In hoofdstuk 66, wanneer het boek Jesaja zijn einde nadert, wordt daadwerkelijk een beeld gegeven van de nieuwe hemel, de nieuwe aarde, het Nieuwe Jeruzalem en het nieuwe Messiaanse tijdperk. Naar mijn overtuiging bevinden we ons daar in deze context nu in, in de gemeentetijd. In hoofdstuk 66, de verzen 7 en 8, staat:

Voordat zij weeën kreeg, heeft zij gebaard. Nog voor een wee over haar kwam, heeft zij een jongetje ter wereld gebracht. Wie heeft ooit zoiets gehoord? Wie heeft iets dergelijks gezien? Zou de aarde — of misschien: een land — op één dag iets voortbrengen? Zou een volk in één keer geboren kunnen worden? Maar Sion heeft nauwelijks weeën gekregen, of zij heeft haar zonen al gebaard.

JESAJA 66:7-8

Het gaat verder:

Zou Ik ontsluiting geven en niet doen baren? zegt de HEERE. Of zou Ik, Die doe baren, toesluiten? zegt uw God.

JESAJA 66:9

Met andere woorden, je zult niet vruchteloos zijn. Toen God de nieuwe orde tot stand bracht, zou er vrucht zijn waar die er daarvoor niet was. Eerst werden er slechts winden gelaten. Nu komen er echte baby's. Er is een echte geboorte. Er is echte vrucht.

Hier gaat het om. Hij zegt:

Voordat haar pijn begon, voordat de weeën kwamen, beviel ze.

Wie is zij? Sion. Waaraan geeft Sion geboorte? Aan de gemeente. De gemeente werd vanuit Israël geboren door Jezus en de apostelen, die deel uitmaakten van Israël, voordat de barensgedreue werkelijk hevig werd. Later in diezelfde generatie gebeurde dat — een geweldige barensgedreue. Dit beeld wordt gegeven in Openbaring hoofdstuk 12, waar deze vrouw in barensgedreue verkeert om, zoals er staat, het volgende te baren:

een mannelijk Kind.

OPENBARING 12:5

De bewoording vanaf hier is dus:

Ze bracht een zoon ter wereld.

Dat mannelijke kind is Jezus. Maar in deze betekenis wordt er geen onderscheid gemaakt tussen de geboorte van Jezus en de geboorte van de gemeente. Hij is eenvoudigweg het Hoofd. Hij is de Hoeksteen. Hij is de Eerstgeborene van het gezin. Hij is het mannelijke kind, het begin van het nieuwe tijdperk. In zekere zin maken wij deel uit van dat kind.

Dus zodra Sion in barensgedreue kwam, baarde zij haar kinderen. Hij verwijst er specifiek naar als de geboorte van een volk. De gemeente is een volk. Ze werd op één dag geboren, waarschijnlijk een verwijzing naar Pinksteren, of misschien naar de dag van Jezus' opstanding, afhankelijk van hoe je het wilt zien. Jezus blies diezelfde dag op Zijn discipelen en zei:

En nadat Hij dit gezegd had, blies Hij op hen en zei tegen hen: Ontvang de Heilige Geest.

JOHANNES 20:22

Dit is dezelfde avond waarop Hij uit de dood opstond. De geboorte van de gemeente vond op één enkele dag plaats: misschien op de dag van de opstanding, misschien met Pinksteren. Het is niet van belang om vast te stellen welke dag het was. Het punt is dat er plotseling een nieuw volk werd geboren, zoals een kind dat ter wereld komt. Het was Sion die baarde, maar niet zonder barensgedreue. Jeruzalem moest lijden en zelfs een oordeel ondergaan, maar deze keer niet zonder vrucht. God bracht vrucht voort

uit het overblijfsel van Israël. Christus en Zijn beweging, Christus en Zijn volk, Zijn lichaam, worden hier geboren. Ik ben er volledig van overtuigd dat deze passage verwijst naar de geboorte van de gemeente, het volk, het mannelijke kind.

18

God krijgt vrucht door een nieuw volk

Hoe vatten we dit allemaal samen? Het is een heel eenvoudige boodschap. Die wordt op allerlei verschillende manieren overgebracht in verschillende delen van het boek, soms door beelden uit de landbouw en soms door beelden van een bevalling. Maar het punt is dat God voor Zichzelf vrucht wil hebben. God had bedoeld dat er op aarde een bepaalde toestand zou heersen, maar Israël heeft die niet tot stand gebracht. Hij gaf Israël de gelegenheid om die voort te brengen. Ze brachten geen goede druiven voort. Ze brachten geen goede vrucht voort. Ze brachten geen kind voort. Daarom moest God hen oordelen en vervangen, en de wijngaard aan anderen geven. Zoals Jezus het uitdrukte, moest Hij die geven:

Zij zeiden tegen Hem: Hij zal die kwaaddoeners een kwade dood doen sterven en zal de wijngaard aan andere landbouwers verhuren, die hem de vruchten op hun tijd zullen geven.

MATTHEÛS 21:41

Door de Messias werd een nieuw volk geboren dat, zoals Jezus zei, de vrucht zal voortbrengen. Jesaja is hier onvermurwbaar over. Er zal goede vrucht zijn. De vrucht van de aarde zal mooi en heerlijk zijn. God zal de vrucht krijgen die Hij wil. Er zal zelfs een overvloed aan vrucht komen, vooral uit de heidenen. Deze thema's van Israëls falen en Gods verlossing van de situatie, doordat Hij een nieuw volk voortbrengt om te doen wat Israël niet heeft gedaan, worden door het hele boek heen in deze beelden weergegeven.

Ik hoop dat je als gevolg van deze thematische lezingen, wanneer je het boek zelf leest, als het ware een nieuw boek zult lezen. Het zal werkelijk enigszins begrijpelijk zijn. Dingen die alleen maar een mengelmoes van verwarde beelden waren en je deden

denken: wat moet ik hier in vredesnaam mee? Die zullen nu duidelijker zijn. Nu weet je waar de meeste van deze beelden over gaan.

We zijn nog niet klaar. We hebben nog een paar andere onderwerpen om over te praten. Daarna nemen we zoveel uren als we nodig hebben om vrij snel het hele boek door te nemen, hoofdstuk voor hoofdstuk.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jesaja 35:1
- Jesaja 5:4-5
- Deuteronomium 4:6-8
- Johannes 15:1
- Jesaja 5:5-6
- Jesaja 10:18
- Jesaja 10:19
- Mattheüs 10:28
- Jesaja 14:17
- Jesaja 27:10
- Jesaja 26:1
- Jesaja 32:12-14
- Jesaja 1:10
- Openbaring 11:8
- Jesaja 63:1
- Jesaja 63:3
- Jesaja 63:4
- Lukas 21:22
- Jesaja 61:1
- Jesaja 61:2
- Jesaja 34:13-17
- Jesaja 64:10
- Johannes 7:37-38

- Johannes 7:39
- Jesaja 32:2
- Jeremia 31:12
- Jesaja 32:14
- Jesaja 32:15
- Jesaja 35:6
- Mattheüs 11:4-5
- Jesaja 41:18
- Jesaja 41:19
- Jesaja 43:19
- Jesaja 43:18
- Jesaja 27:6
- Jesaja 29:17
- Jesaja 51:3
- Jesaja 46:3
- Jesaja 49:15
- Galaten 4:25
- Jesaja 49:21
- Jesaja 49:22
- Jesaja 53:11-12
- Jesaja 54:1
- Jesaja 54:2
- Jesaja 54:3
- Jesaja 49:20
- Jesaja 66:7-8
- Jesaja 66:9
- Openbaring 12:5
- Johannes 20:22
- Mattheüs 21:41

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.